

Kungsbacka

Kommunstyrelsens arbete med när- ingslivsfrågor

Revisionsrapport

Revisorerna
2009-04-06

Sammanfattning

Trycket på Kungsbacka kommun i fråga om nyetableringar och behov av omlokalisering vid expansion och utveckling har varit stort under de senaste åren. Kommunen har inte fullt ut kunnat möta efterfrågan eftersom tillgången på verksamhetsmark har varit begränsad.

En tydlig målsättning som kommunen har, vilken avspeglar sig både i det näringslivspolitiska programmet och i årliga målsättningar, är att verka för att ett bra lokalt företagsklimat råder för såväl befintliga företag som företag som önskar etablera sig i kommunen.

Granskningen syftar till att belysa hur kommunen arbetar för att attrahera nya företag samt hur kommunen verkar för att erbjuda bra företagsklimat för befintliga företag.

Kommunen har etablerat en näringslivsberedning med syfte att samråda och föra en dialog med näringslivets representanter. Beredningen påbörjade sitt arbete under våren 2008 och totalt genomfördes tre möten under året.

En stor del av näringslivsarbetet under år 2008 har präglats av att etablera näringslivsfunktionen och att återuppta och etablera relationer såväl internt inom kommunen som externt med lokala och regionala representanter från näringslivet

Svenskt näringslivs undersökning, som genomfördes under en period då kommunens näringslivsfunktion varit obemannad i 20 månader, av det lokala företagsklimatet presenterades i maj 2008. I den framgår att kommunen inte klarade resultatmålet att ingå bland de 10 % högst rankade kommunerna i Sverige för år 2008. Svenskt Näringslivs undersökning visar på ett tydligt behov av att kommunen förbättrar sin kommunikation med och information till företagen.

För att etablerade Kungsbackaföretag ska kunna ges möjlighet att stanna kvar i Kungsbacka, växa och utvecklas, och för nya företag att etablera sig i Kungsbacka är tillgången på verksamhetsmark enligt kommunens näringslivspolitiska program en förutsättning. Under år 2008 har en handlingsplan "Ny mark för näringslivet" arbetats fram. I handlingsplanen identifieras 15 nya verksamhetsområden i åtta av tio tätorter i Kungsbacka kommun. Ambitionen är att handlingsplanen ska generera mark som möter efterfrågan från såväl etablerade företag som nya etableringar på 1 till 5 års sikt.

Näringslivschefen har löpande kontakter och samverkan med övriga förvaltningar inom kommunen. Genom företagslotsen, som är planerad att starta under våren 2009, kommer kontakterna att fördjupas ytterligare.

Kommunens näringslivsarbete analyseras och återrapporteras årligen till kommunfullmäktige genom årsredovisningen. En muntlig delrapportering har även skett till kommunstyrelsens arbetsutskott den 2 december 2008.

Vår bedömning är att de insatser som genomförts och planeras inom ramen för kommunens näringslivsarbete ligger i linje med kommunfullmäktiges vision och målsättningar. Det finns en tydlig röd tråd mellan de målsättningar som formulerats i kommunens näringspolitiska program samt kommunstyrelsens verksamhetsplan och de insatser som genomförts under år 2008.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Uppdrag	4
1.2 Syfte och avgränsning	4
1.3 Metod	5
2. Kommunstyrelsens näringslivsarbete	5
2.1 Kommunstyrelsens organisation för näringslivsfrågor	5
2.2 Kommunfullmäktiges vision och långsiktiga mål	5
2.3 Kommunens årliga målsättningar för näringslivsarbetet	6
2.5 Kommunstyrelsens insatser under år 2008	7
3. Våra kommentarer	8

1. Inledning

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll av, och stöd till, nämnderna. Enligt kommunallagen 9 kap 9 § är revisionens uppgift att ge underlag till fullmäktiges prövning om:

- r verksamheten sköts ändamålsenligt
- r verksamheten, ur ekonomisk synvinkel, sköts tillfredsställande
- r räkenskaperna är rättvisande
- r den interna kontrollen är tillräcklig

Granskningen syftar ytterst till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för bedömning om nämnder, styrelser och enskilda politiker skall beviljas ansvarsfrihet. Dessutom är granskningen ett underlag för uttalande om tillstyrkande eller avstyrkande av att årsredovisningen godkänns.

Av Kommunallagen 6 kap 7 § framgår att ”nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.”

1.1 Uppdrag

De förtroendevalda revisorerna har givit Ernst & Young i uppdrag att granska kommunens näringslivsarbete. Av kommunfullmäktiges vision för Kungsbacka kommun framgår att:

”Kungsbacka skall bli ett starkare alternativ för företag som söker etablering i Göteborgs regionen.”

Kungsbacka kommun ligger strategiskt placerad i en region med hög tillväxt. Trycket på Kungsbacka kommun i fråga om nyetableringar och behov av omlokalisering vid expansion och utveckling har också varit stort under de senaste åren. Kommunen har inte fullt ut kunnat möta efterfrågan eftersom tillgången på verksamhetsmark har varit begränsad.

En tydlig målsättning som kommunen har, vilken avspeglar sig både i det näringslivspolitiska programmet och i årliga målsättningar, är att verka för att ett bra lokalt företagsklimat råder för såväl befintliga företag som företag som önskar etablera sig i kommunen.

1.2 Syfte och avgränsning

Granskningen syftar till att belysa hur kommunen arbetar för att attrahera nya företag samt hur kommunen verkar för att erbjuda bra företagsklimat för befintliga företag.

Granskningen avgränsas till att omfatta hur kommunstyrelsen arbetar med utgångspunkt från det uppdrag de erhållit från kommunfullmäktige.

1.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- r Dokumentstudier
- r Intervju med kommundirektör och näringslivschef
- r Analys av insamlat material och genomförda intervjuer
- r Sammanställning och skriftlig redovisning

2. Kommunstyrelsens näringslivsarbete

2.1 Kommunstyrelsens organisation för näringslivsfrågor

Näringslivsfrågorna är organisatoriskt placerade under kommunstyrelsen, vilken har upprättat en egen funktion inom sin förvaltning för näringslivsfrågor. Näringslivsfunktionen består av en näringslivschef som är underställd och rapporterar till kommundirektören.

Med stöd av EU:s regionala utvecklingsfond driver Region Halland projektet ”Tillväxt Halland”. Syftet med projektet är att långsiktigt förbättra de halländska företagens utvecklingsförmåga och skapa förutsättningar för hållbar tillväxt. Ett led i detta projekt är att satsa på kommunala företagsutvecklare. Under hösten 2008 tillträdde en företagsutvecklare i kommunen. Företagsutvecklaren är inte underställd näringslivschefen utan rapporterar till en projektledare vid region Halland. Företagsutvecklaren utgör dock i praktiken en viktig resurs för kommunen och har ett nära samarbete med näringslivschefen¹. Företagsutvecklarens uppgift är att identifiera behov hos kommunens företag och att koppla ihop dem med rätt resurs eller aktör.

I oktober 2007 fattade kommunstyrelsen beslut om arbetsordning för en näringslivsberedning i Kungsbacka kommun. Beredningen syftar till samråd och dialog mellan näringslivets och kommunens företrädare i aktuella och angelägna näringslivsfrågor och frågor kring kommunens satsningar för näringslivets utveckling. Näringslivsberedningen består av representanter från kommunstyrelsen, kommundirektör, kommunens näringslivschef, företrädare för större näringslivsorganisationer samt representanter för företagare i Kungsbacka. Beredningen påbörjade sitt arbete under våren 2008 och totalt genomfördes tre möten under året.

2.2 Kommunfullmäktiges vision och långsiktiga mål

Styrande för kommunens näringslivsarbete är kommunfullmäktiges vision och näringslivspolitiskt program för Kungsbacka kommun. I kommunens vision anges att:

”Ett levande och livligt Kungsbacka behöver en bättre balans mellan boende och arbetstillfällena. Kungsbacka skall bli ett starkare alternativ för företag som söker etablering i Göteborgsregionen. Handelsplatsen Kungsbacka blir en del av dynamiken i det moderna Kungsbacka med flera etableringar och satsning på utbildning. Nya företag och arbetsplatser skall etableras längs såväl E6 som västkustbanan. Småindustri och hantverk skall utvecklas i kommunens olika delar”.

¹ Projektet löper över tre år och finansieras via EU-medel.

Kommunens näringspolitiska program är av övergripande karaktär och knyter an till kommunfullmäktiges vision. I det näringspolitiska programmet anges att det långsiktiga målet – visionen för näringslivsarbetet - är att *”tillväxtakten ska vara bland de högsta i landet när det gäller ökningen av antalet förvärvsarbetande inom kommunens gränser”*. Som huvudmål för kommunens näringslivsarbete anges *”fler arbetstillfällen i kommunen”*. Årliga mål ska fastställas i kommunstyrelsens verksamhetsplan.

I det näringslivspolitiska programmet anges följande grundläggande förutsättningar för näringslivsarbetet:

- r Kommunen ska se till att ett bra lokalt företagsklimat råder för såväl befintliga företag som företag som önskar etablera sig i kommunen.
- r Kommunen ska bidra med en god infrastruktur i form av vägar, järnvägar, industri- och verksamhetsmark, kollektivtrafik, bredband, etc.
- r Kommunen ska ha en god framförhållning när det gäller översiktsplaner, detaljplaner och tillgång till mark för företagsetableringar.
- r Kommunen ska med hjälp av en aktiv näringspolitik ta fram förslag på verksamhetsområden där företagsamheten kan gro och växa. Markområden, som kommunen inte äger, men som bedöms vara lämpliga som verksamhetsområden, ska *om möjligt* förvärvas av kommunen alternativt i samarbete med markägare se till att verksamhetsområden kommer till stånd.
- r Verksamhetsområden ska utvecklas i och vid tätortsområden i enlighet med Översiktsplanen 2005. I Kungsbacka Stad ska minst två nya verksamhetsområden utvecklas.
- r Kommunens viljeinriktning och engagemang inom näringslivsområdet skall innebära att näringslivs- och sysselsättningsfrågorna får en framskjuten plats i kommunens verksamhet och utveckling.
- r Myndighetsutövning och service ska ske på ett öppet, vänligt och kundorienterat sätt.

2.3 Kommunens årliga målsättningar för näringslivsarbetet

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för år 2008 har följande inriktningsmål respektive resultatmål formulerats:

Inriktningsmål:

- r Kommunen ska ha god framförhållning när det gäller översiktsplaner och detaljplaner. Mark ska finnas för företagsetableringar där företagsamheten kan gro och växa så att tillväxtakten blir fortsatt hög.

Resultatmål:

- r I svenskt näringslivs undersökning av det lokala företagsklimatet ska Kungsbacka ingå bland de 10 % högst rankade kommunerna i Sverige.

Kommunens näringslivsarbete analyseras och återspeglaras årligen till kommunfullmäktige genom årsredovisningen. En muntlig delrapportering har även skett till kommunstyrelsens arbetsutskott den 2 december 2008.

Svenskt näringslivs undersökning av det lokala företagsklimatet presenterades redan i maj 2008 och visade att kommunen inte klarade resultatmålet för år 2008.² Undersökningen genomfördes under hösten 2007, dvs. under en period då kommunens näringslivsfunktion

² Kommunen rankas på plats 108 av total 290 kommuner.

varit obemannad i 20 månader, och visar hur ett urval av kommunens företagare uppfattar företagsklimatet i kommunen. Urvalet sker slumpmässigt bland svenskt näringslivs medlemmar, vilket innebär att även företag som inte nyttjat kommunens service under året finns representerade.

Enligt näringslivschefen bör Svensk Näringslivs ranking tolkas som en indikator vilken ger uttryck för rådande attityder kring kommunens service. Den belyser dock inte vad de företag som faktiskt nyttjat kommunens tjänster anser. Svenskt Näringslivs undersökning visade dock på ett tydligt behov av att kommunen förbättrar sin kommunikation med och information till företagarna varför denna typ av insatser har prioriterats i kommunens arbete under hösten.

För år 2009 har följande prioriterade mål avseende företagsklimatet fastställts av kommunfullmäktige:

- Andelen av företagarna som anser att kommunen ger bra service ska vara 73³.
- Placeringen på Svenskt Näringslivs ranking av företaget ska förbättras, dvs. platssiffran ska förbättras till 73.

Kommunens målsättningar har således kompletterats med en mätning av vad de företagare som nyttjat kommunens service anser. Undersökningen genomförs gemensamt med övriga kommuner inom BRG (Business Region Göteborg) och parallellt med SBA (Stockholm Business Alliance) vilket ger möjlighet att göra jämförelser av resultatet mellan totalt 55 kommuner. Undersökningen kommer att genomföras årligen och det första resultatet redovisas i maj 2009.

2.5 Kommunstyrelsens insatser under år 2008

Nuvarande näringslivschef påbörjade sin anställning i november 2007. Innan dess var tjänsten obemannad i tjugo månader. Dessförinnan fanns en näringslivsstrateg anställd under ca ett år. Detta har enligt uppgift från näringslivschefen och kommundirektören påverkat kommunens möjlighet att arbeta på ett bra sätt med näringslivsfrågorna. En stor del av näringslivsarbetet under år 2008 har därför präglats av att etablera näringslivsfunktionen och att återuppta och etablera relationer såväl internt inom kommunen som externt med lokala och regionala representanter från näringslivet.

Under år 2008 har näringslivschefen genomfört ca 100 företagsbesök, varav några tillsammans med kommunstyrelsens arbetsutskott. Under året har även nio näringslivsträffar, så kallade frukostklubbar, arrangerats där företagare kan möta representanter för Kungsbacka kommun. Totalt har ca 700 företagare, politiker och tjänstemän besökt frukostklubbarna. Från och med våren 2009 kommer Svenskt Näringsliv och Västsvenska industri- och handelskammaren att medverka som arrangörer.

Som ett led i att förbättra servicen till kommunens företag har kommunens hemsida för näringslivsfrågor uppdaterats och vidareutvecklats. Bland annat har en marknadsplats för lediga lokaler och tomtmark etablerats. Här kan fastighetsägare, förvaltare och mäklare i Kungsbacka kostnadsfritt annonsera om lediga lokaler och tomtmark. Ett uppdaterat näringslivsregister med utökade sökfunktioner har även upprättats.

³ NKI-enkät, index 0-100 som omfattar fem delar i myndighetsutövandet, bygglov, miljö och hälsoskydd, utskänkningstillstånd, brandtillsyn och markupplåtelser. Ungefär 700 Kungsbackaföretag kommer via en enkät att få möjlighet att berätta om hur man upplever kommunens service.

Som nämnts inledningsvis har kommunen under de senaste åren inte fullt ut kunnat möta efterfrågan på verksamhetsmark. För att etablerade Kungsbackaföretag ska kunna ges möjlighet att stanna kvar i Kungsbacka, växa och utvecklas, och för nya företag att etablera sig i Kungsbacka är tillgången på verksamhetsmark enligt kommunens näringslivspolitiska program en förutsättning. Kommunfullmäktige har i budgeten för 2009 beslutat att avsätta 15 mkr per år till förvärv av mark för i första hand näringsverksamhet.

Under år 2008 har en handlingsplan "Ny mark för näringslivet" arbetats fram. Handlingsplanen utgår från de övergripande målen i det näringslivspolitiska programmet och stödjer även ambitionen om att etablera nya företag och arbetsplatser i kommunens olika delar. I handlingsplanen identifieras 15 nya verksamhetsområden i åtta av tio tätorter i Kungsbacka kommun. Ambitionen är att handlingsplanen ska generera mark som möter efterfrågan från såväl etablerade företag som nya etableringar på 1 till 5 års sikt.

Under hösten 2008 har även all mark som är planlagd i Kungsbacka kommun inventerats och kartlagts. Inom ramen för det arbetet har ett antal tomter som i dag är obebyggda eller möjliga att stycka av identifierats. Avsikten är att sammanföra intresserade företagare med de privata fastighetsägarna.

Näringslivschefen har löpande kontakter och samverkan med övriga förvaltningar inom kommunen, framförallt Plan & Bygg, Miljö & Hälsa, Teknik, Fritid och Kultur & Turism. Genom företagslotsen, som är planerad att starta under våren 2009, kommer kontakterna att fördjupas ytterligare. Företagslotsen är tänkt att fungera som en kommunintern "problemlösargrupp". Beroende på vilken typ av ärenden som aktualiseras så kallas tjänstemän från berörda förvaltningar. Enligt uppgift från näringslivschefen kommer företagslotsen framförallt att fokusera på frågor som har med myndighetsutövning eller lokalisering att göra.

3. Våra kommentarer

Vår bedömning är att de insatser som genomförts och planeras inom ramen för kommunens näringslivsarbete ligger i linje med kommunfullmäktiges vision och målsättningar. Det finns en tydlig röd tråd mellan de målsättningar som formulerats i kommunens näringspolitiska program samt kommunstyrelsens verksamhetsplan och de insatser som genomförts under år 2008.

Enligt uppgift från kommundirektören har kommunstyrelsen för avsikt att genomföra en mer omfattande utvärdering och redovisning av de insatser som genomförts inom ramen för kommunens näringslivsarbete under år 2010. I samband med detta kommer även det näringslivspolitiska programmet att omprövas och vid behov revideras.

Kungsbacka den 6 april 2009

Odd Hessler
Ordförande för revisionen

Hans-Åke Fryklund
Förtroendevald revisor

Hans Gavin
Auktoriserad revisor och
Certifierad kommunal yrkesrevisor